

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobců: **a) I. B., b) nezl. D. H.**, žalobce b) zastoupen žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní, oba žalobci právně zastoupeni JUDr. Taťánou Chvalovou, advokátkou se sídlem Praha 2, Jana Masaryka 45, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 31. 8. 2004 č. j. 6 Az 225/2003 - 25,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Ustanovené zástupkyni žalobců advokátce JUDr. Taťáně Chvalové **s e p ř i z n á v á** odměna za zastupování ve výši 3.500 Kč. Tato částka jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 1 měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 10. 2003 č. j. OAM-7162/VL-10-P05-2001 nebyl žalobcům (dále i „stěžovatelé“) udělen azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění platném v době rozhodování ve věci (dále jen „zákon o azylu“), současně na ně nebyla vztažena překážka vycestování podle ustanovení § 91 téhož zákona. Žalovaný uvedl, že v průběhu správního řízení bylo objasněno, že důvodem žádosti o udělení azylu žalobců je obava z neznámých lidí, kteří je ve vlasti pravidelně navštěvovali a vyhrožovali, důvodem byla skutečnost, že bývalý manžel žalobkyně a děti [tedy i žalobce b)] mají stejné příjmení

jako osoby, které se v roce 1999 pokusily v Arménii o státní převrat. Žalovaný posuzoval žádost o udělení azylu žalobců na pozadí informací, které shromáždil v průběhu správního řízení, ohledně politické a ekonomické situace a stavu dodržování lidských práv v Arménii. Žalobkyně neuvedla, že by ona sama byla v Arménii členem politické strany či jiné politické organizace, že by se účastnila politického života či byla jiným způsobem politicky aktivní, nebyla tak zjištěna žádná skutečnost, která by vedla k závěru, že žalobkyně byla v Arménii pronásledována za uplatňování politických práv a svobod dle ustanovení § 12 písm. a) zákona o azylu. Ke stejnému závěru dospěl žalovaný i v případě nezletilého žalobce s ohledem na jeho nízký věk. Po porovnání shromážděných informací o Arménii se skutečnostmi sdělenými žalobci nedospěl žalovaný ani k závěru, že by žalobci byli pronásledováni pro některý z důvodů taxativně vymezených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, nebo že by jim takové pronásledování odůvodněně hrozilo. Žalobci byli ve vlasti vystaveni psychickému nátlaku a zastrašování ze strany neznámých lidí, žalovaný připomíná, že činy soukromých osob mohou být považovány za pronásledování, pokud je státní orgány vědomě podporují, tolerují či nedokáží zajistit občanu přiměřenou ochranu. Žalobci se však na kompetentní orgány s žádostí o pomoc neobrátili, nehájili tak dostatečně svá práva v zemi původu. Žalovaný také uvedl, že žalobci nesplňují zákonné důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 13 zákona o azylu a po posouzení jejich osobní situace a poměrů v zemi původu neshledal okolnosti zvláštního zřetele hodné pro udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu. Na závěr svého rozhodnutí žalovaný zhodnotil obsah překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, porovnal je s informacemi o Arménii, na jejich základě a na základě výpovědi žalobců nedospěl k závěru, že by žalobci náleželi k osobám ohroženým skutečnostmi, které zakládají překážky vycestování.

Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 31. 8. 2004 č. j. 6 Az 225/2003 - 25 zamítl žalobu podanou žalobci proti citovanému rozhodnutí žalovaného. V odůvodnění rozsudku soud shrnul skutková a právní zjištění ve věci a mimo jiné uvedl, že skutečnosti, které žalobci uváděli jako důvody žádosti o azyl, nelze podřadit pod žádnou ze skutečností, které jsou uvedeny v ustanovení § 12 zákona o azylu. Soud se ztotožnil se závěrem žalovaného správního orgánu, že mezinárodní ochrana může být žadateli poskytnuta až za situace, kdy země původu žadatele není schopna poskytnout účinnou pomoc, případně takovou pomoc žadateli odírá. V daném případě se žalobci s žádostí o pomoc na kompetentní orgány vůbec neobrátili, nelze tedy dovodit, že jim pomoc ze strany státních orgánů byla odepřena či byla neúčinná. Pokud žalobkyně namítala, že žalovaný se žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě, nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, a že se nevypořádal se všemi provedenými důkazy, pak tyto její námitky považoval soud za neodůvodněné. Žalobkyně sama neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, které by pro rozhodnutí mohly být významné a které nebyly v napadeném rozhodnutí zmíněny, neuvedla, s jakými konkrétními důkazy se žalovaný nevypořádal, žalovaný přitom vyšel z její výpovědi a informací o Arménii, které měl k dispozici, žalobkyně měla možnost se s těmito informacemi seznámit, vyjádřit se k nim, případně navrhnout jejich doplnění, tuto možnost však nevyužila. Městský soud v Praze neshledal důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného a proto o žalobě rozhodl podle ustanovení § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, v platném znění (dále jen "s. ř. s.") tak, že žalobu jako nedůvodnou zamítl.

Proti rozsudku Městského soudu v Praze podali stěžovatelé včas kasační stížnost z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Stěžovatelé mají za to, že žalovaný správní orgán i soud nedostatečně posoudily otázku udělení azylu z humanitárních důvodů. Žalovaný pochybil při opatřování si podkladů a zjišťování skutečností relevantních pro rozhodnutí zejména tím, že nezahrnul do protokolu o pohovoru výpovědi svědků M. Ch. a I.

B., která stěžovatelka ve správním řízení uváděla. Stěžovatelé nesouhlasí s tvrzením žalovaného a soudu, že nebyli ve vlasti pronásledováni, když nefunkčnost a korupce policejních složek v jejich vlasti je takového rázu, že to přímo znemožňuje se na ně v případě nouze obrátit. Dále stěžovatelé namítají, že žalovaný i soud zcela nedostatečně přihlížely ke skutečnosti uvedené v § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, neboť stěžovatelům v případě vycestování do státu původu hrozí nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení. Stěžovatelka již ve správním řízení uvedla, že jim v Arménii hrozí nebezpečí pronásledování nebo zabití od neznámých lidí, kteří si je dávají do spojitosti s atentátem na parlament, který provedl příbuzný shodného jména jako její děti. Starší děti A. H. a M. H. unikly tomuto pronásledování a výhrůžkám jen proto, že již dříve opustily Arménii a našly útočiště právě v České republice, ani ony nebyly předvolány ke správnímu řízení ve věci stěžovatelů. V doplnění kasační stížnosti stěžovatelé uvedli, že v jejich případě je pronásledování vedeno z důvodu příbuzenství s osobou, jejíž vyhraněné politické názory byly obecně známé a která se aktivně a osobně účastnila státního převratu. Stěžovatelé nebyli schopni pronásledování čelit, když jednak jim bylo pro případ podání oznámení státním orgánům vyhrožováno násilím a jednak se důvodně domnívali, že státní orgány mají zájem takovému stavu nečinně přihlížet. Stěžovatelé tedy mají za to, že byly splněny podmínky k tomu, aby ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu bylo přiměřeně aplikováno i na jejich případ, i když situaci, ve které se ocitli, zákon výslovně nezmiňuje. Stěžovatelé navrhuji napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušit a věc mu vrátit k dalšímu řízení, zároveň navrhuje přiznat kasační stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření uvádí, že v kasační stížnosti jsou předkládány nové skutečnosti a námitky, které nebyly uplatněny v předchozím soudním řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal v rozsahu a v mezích kasační stížnosti napadený rozsudek Městského soudu v Praze a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

V podané kasační stížnosti stěžovatelé namítají zejména důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s.r.s., tedy nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je vybrána nesprávná právní norma, popř. je sice vybrána správná právní norma, ale je nesprávně vyložena nebo aplikována. Právní otázkou, kterou se Městský soud v Praze v předcházejícím řízení zabýval, byla především otázka, zda důvody, pro které stěžovatelé požádali o udělení azylu, mohou být důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Stěžovatelé uváděli, že ve vlasti měli problémy se soukromými osobami, které jim vyhrožovaly v souvislosti s tím, že stěžovatel b) a jeho sourozenci měli stejné příjmení jako osoba, která se v září roku 1999 v Arménii účastnila pokusu o státní převrat. Dle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl udělí cizinci, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je buď pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Jak je zřejmé z odůvodnění napadeného rozsudku, soud se všemi těmito skutečnostmi řádně zabýval a dospěl ke správnému závěru (přičemž se ztotožnil s názorem žalovaného), že stěžovateli uváděné důvody nelze podřadit pod důvody pro udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu. Chování soukromých osob vůči stěžovatelům, ačkoli spočívalo v negativním jednání, nelze označit za pronásledování ve smyslu zákona o azylu, když stěžovatelé se ani nepokusili obrátit s žádostí o pomoc na státní či nestátní orgány nebo instituce.

Ke stěžovateli navrhovanému přiměřenému použití § 12 zákona o azylu na „pronásledování vedené z důvodu příbuzenství s osobou, jejíž vyhraněné politický názory byly obecně známé a která se aktivně a osobně účastnila státního převratu“ Nejvyšší správní soud podotýká, že ustanovení § 12 zákona o azylu vyjmenovává důvody pro udělení azylu cizincům taxativně, tudíž je nelze jakkoliv rozšiřovat.

Nově stěžovatelé v kasační stížnosti namítají, že v jejich případě nebyla dostatečně posuzována možnost udělení humanitárního azylu, že nebylo dostatečně přihlédnuto k ustanovení § 91 odst. 1 písm. b) zákona o azylu, a že nebyly do protokolu o pohovoru zahrnuty výpovědi několika svědků, které navrhovali. Nejvyšší správní soud je v řízení o kasační stížnosti vázán ustanovením § 109 odst. 4 s. ř. s., podle něhož nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí. Jelikož stěžovatelé citované skutečnosti nenamítali v rámci správního řízení o udělení azylu vedeného žalovaným ani v řízení o žalobě u Městského soudu v Praze, ale uplatnili je až po vydání napadeného rozsudku v kasační stížnosti, nelze k nim v řízení o kasační stížnosti u Nejvyššího správního soudu přihlížet.

Stěžovatelé v kasační stížnosti rovněž výslovně uplatňují důvod dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., tedy vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu, soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit. Vada řízení dle stěžovatelů spočívá v pochybení žalovaného při opatřování podkladů a zjišťování skutečností relevantních pro rozhodnutí zejména tím, že nezahrnul do protokolu výpovědi svědků navrhovaných stěžovateli. Z předloženého soudního spisu ve věci však plyne, že žaloba podaná stěžovateli proti rozhodnutí žalovaného takovou námitku neobsahuje, a proto nebyla Městským soudem v Praze žádným způsobem hodnocena. Pokud vada nebyla důvodně vytýkána v předcházejícím soudním řízení, není možno, aby se Nejvyšší správní soud stížnostním důvodem dle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. zabýval.

Vzhledem ke shora uvedenému Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou dle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s.

S přihlédnutím k ustanovení § 78b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, nemají proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

Městský soud v Praze stěžovatelům ustanovil zástupcem advokáta pro řízení o kasační stížnosti, náklady řízení v tomto případě hradí stát. Náklady spočívají v odměně za čtyři úkony právní služby v částce 4.000 Kč (§ 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. b)

vyhlášky č. 177/1996 Sb.) snižené o 20% tj. na 3.200 Kč (§ 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb.), a v náhradě hotových výdajů v částce 300 Kč (§ 13 odst. 3 téže vyhlášky), celkem tedy 3.500 Kč. Tato částka bude zaplacená z účtu Nejvyššího správního soudu k rukám ustanovené zástupkyně JUDr. Taťány Chvalové do 1 měsíce od právní moci rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku nejsou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 14. června 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu